Subscribe Sign in

500 Yıllık Döngünün Değişimi: 100 Yıldır Bekleniyordu Ve Şimdi Başladı

Alex Krainer Analizleri ile Ukrayna'dan İran'a, Finans'tan Jeopolitik Mimariye ve Çöken Atlantik Düzeninden Yeni Avrasya Çağına

MEHMET ALI GELIBOLU
DEC 08, 2025

GİRİŞ: TARİHİN KIRILMA ANINDA BİR PENCERE

2025 sonbaharında dünya sahnesi yeniden şekilleniyor. Uzun süredir hissedilen ama adı konulamayan bir dönüşüm artık gizlenemez hale geldi: Beş yüzyıldır insanlığın koordinatlarını belirleyen Avrupa merkezli düzen çatırdıyor, yerine Avrasya'nın ağırlık merkezi olduğu yeni bir mimari yükseliyor. Bu değişim bir gecede olmadı; yüzyıllık birikimin, onlarca yıllık hazırlığın ve son birkaç yılın dramatik olaylarının ürünü.

Bu makalenin temelini oluşturan iki röportaj, işte bu tarihî kırılma anının canlı tanıklıklarıdır. 27 Kasım 2025'te Nima Alkhorshid'in programında ve 29 Kasım 2025'te Glenn Diesen ile gerçekleştirilen sohbetlerde **Alex Krainer**, mevcut dünya düzeninin çöküşünü, bu çöküşün ardındaki dinamikleri ve önümüzde açılan yeni dönemi eşsiz bir berraklıkla tahlil etti. Bu çalışma, söz konusu iki konuşmanın sentezini sunuyor: Emperyal düzenin çöküşü, yeni güç dengeleri, finansal teminat krizi ve küresel ekonominin yeniden yapılanması.

Alex Krainer: Finanstan Jeopolitiğe Bir Entelektüel Portre

Alex Krainer, Hırvatistan doğumlu, uluslararası finans piyasalarında uzun yıllar hedge fon yöneticiliği yapmış bir analist ve yazardır. Ancak Krainer'ı diğer finansçılardan ayıran şey, ekonomiyi salt rakamlar üzerinden değil, jeopolitik güç ilişkileri, tarihsel döngüler ve medeniyet dinamikleri içinde okumasıdır. Piyasaların ardındaki siyasi hesaplaşmaları, enerji savaşlarını ve büyük güçlerin stratejik hamlelerini bir bütün olarak değerlendirir.

Krainer'ın entelektüel çerçevesi, klasik İngiliz liberal emperyalizmi ile Amerikan ulusal kalkınmacılığı arasındaki tarihsel gerilime dayanır. Ona göre dünya son iki yüzyılda esasen bu iki model arasında gidip geldi: Birincisi, serbest ticaret maskesi altında sömürgecilik; ikincisi, gümrük koruması ve sanayileşme yoluyla ulusal güçlenme. Bu perspektif, bugünün krizlerini anlamak için vazgeçilmez bir anahtar sunuyor.

Krainer'ın analiz tarzı akademik kalıplara sığmaz. Tarihsel bellek, güncel istihbarat ve stratejik öngörüyü harmanlar. Bazen bir Sırp yetkilinin kulağına fısıldanan sözleri aktarır, bazen yüzyıllar öncesinin ekonomik doktrinine atıfta bulunur. Bu çok katmanlı yaklaşım, onun değerlendirmelerini hem derinlikli hem de pratik kılar.

27 ve 29 Kasım: İki Günde Bir Çağın Özeti

Bu iki yayın arasındaki yalnızca iki gün, aslında yüzyılların birbirine devrettiği bir eşiğin özeti gibiydi. Birinci konuşmada Krainer, Putin'in son hamlelerini, Venezuela'daki alarm durumunu ve İran-İsrail eşiğini ele aldı. İkinci konuşmada ise çok daha sistemli bir çerçeve çizdi: Xi Jinping'in "**100 yılda görülmemiş değişimler**" sözünü başlangıç noktası alarak, Batı'nın peş peşe gelen kumarlarını, Avrupa'nın finansal intiharını ve yeni güvenlik mimarisinin doğuşunu anlattı.

Bu makalenin amacı, sadece "bugünü okumak" değil — "yaklaşan düzeni" kavramaktır. Çünkü bugünlerin gündemi, yarının jeopolitiğini şekillendirecek. Ve şimdi soru basit ama kadersel: Bu düzen çökerken kim yeni oyunu kuracak, kimler oyunun nesnesi olacak?

BÖLÜM I: YÜZYILIN KAPANIŞI — AVRUPA MERKEZLİ ÇAĞIN ÇÖKÜŞÜ

Beş-altı yüzyıldır dünya, tek bir merkezin çevresinde dönmekteydi: Avrupa. Askerî kudretiyle kıtaları işgal eden; kültürüyle "medeniyet" tanımını tekeline alan; finansal kurumlarıyla küresel servetin akış yönünü belirleyen bir uygarlık merkezi. Bugün o merkez, tarihî ömrünün sonuna dayanmış durumda. Ama bu çöküş bir gürültüyle değil, katman katman dökülerek gerçekleşiyor.

1.1 Euro-Merkezli Düzenin Anatomisi

1494 Tordesillas'tan 1815 Viyana Kongresi'ne, 1919 Versailles'tan 1991 Maastricht'e kadar beş asırdır gezegenin koordinatları **Paris-Londra-Berlin** üçgeninde çizildi. Dünya, Avrupa'nın bankalarında borçlandı, Avrupa'nın sanayisi için hammadde taşıdı, Avrupa'nın savaşlarının bedelini ödedi ve Avrupa'nın değerleri üzerinden kendini tanımladı. Krainer bu dönemi çarpıcı bir metaforla özetliyor: "Avrupa, parlamakta olan tepe şehirdi ve herkes onun ışığına koşuyordu."

Bu parlaklığın temelinde askerî üstünlük kadar finansal hegemonya yatıyordu. Londra'nın finans merkezi statüsü, Amsterdam'ın ticaret ağları, Paris'in kültürel cazibesi, hepsi birbirini besleyen bir ekosistem oluşturuyordu. Dünyanın geri kalanı bu sisteme entegre olmak için yarışıyordu; çünkü sistemin dışında kalmak, yoksulluk ve marjinallik demekti.

1.2 Çöküşün Sessiz Başlangıcı

Sovyetler yıkıldıktan sonra birçoklarının zihninde tek bir soru vardı: "**Tarihin sonu mu geldi?"** Francis Fukuyama'nın ünlü tezi, liberal demokrasi ve serbest piyasa kapitalizminin nihai zaferini ilan ediyordu. Krainer'a göre cevap şimdi daha net: "**Hayır, sadece Avrupa'nın sonu**." Çünkü o andan itibaren Avrupa kendi gücünü içeriden kemiren dört ilmekle karşı karşıya kaldı: **borç, bürokrasi, bağımlılık ve bölünmüşlük**.

Demografik tablo bu çürümenin en açık göstergesidir. Avrupa yaşlandı; üretim tabanı çöktü. 2000 yılında AB'de 65 yaş üstü nüfus yüzde 15 iken, 2025'te bu oran yüzde 22'ye çıktı. Doğum oranı 1,6'dan 1,3'e düştü. Çalışan başına emekli oranı 3,4'ten 1,8'e geriledi. Bu tablo, sosyal devletlerin ölümüdür; çünkü refah düzeni, üretenden tüketene akan kaynak üzerine kurulmuştu.

1.3 21. Yüzyıl: Krizlerin Zincirleme Etkisi

2008 mortgage krizi finansal çürümeyi, 2015 mülteci krizi sosyal parçalanmayı, 2016 Brexit siyasi ayrışmayı, 2020 pandemi baskıcı kontrol devletini, 2022 Ukrayna ise jeopolitik intiharı temsil eder. Bu krizler ayrı ayrı değil, birbirinin sonucudur. Artık sorun Avrupa'nın çevreyi yönetememesi değil; kendini yönetememesidir.

Krainer'ın teşhisi çok keskin: "**Avrupa oligarşisi, kendi düzenini yönetemiyor artık**." Bu yönetememe hali, yalnızca siyasi beceriksizlik hali değildir. **Sistemin kendisi artık işlemiyor**. Enerji Rusya'ya bağımlıydı — bu damar kesildi. Sanayi Çin'e kaymıştı — rekabet üstünlüğü bitti. Finans balonla besleniyordu — kredi sisteminin teminatı eridi. Güvenlik tamamen NATO'ya bağımlıydı ve kendi ordusunu yönetmekte problemli.

1.4 Çekim Gücünün Kaybı: En Tehlikeli Çöküş Biçimi

Bir imparatorluk için en sert çöküş biçimi, çekim gücünün kaybıdır. Düşünün: Yüzyıllarca "model" olan bir merkez ve bir gün kimsenin ona benzemek istemediği bir gerçeklik. Avrupa'nın siyasî elitine güven yok, kamu düzenine saygı yok, iddiasına inanç yok, "özgürlük" söylemine karşı artık alay var. Avrupa paradigma kurma yeteneğini yitirdi; **iddialar sönünce imparatorluklar da biter**.

Bu noktada mutlaka kritik bir ayrım yapmak gerekir. Krainer'ın anlattığı çöküş, yalnızca ekonomik ya da siyasi değildir; **medeniyetseldir**. Avrupa artık dünyaya bir gelecek vizyonu sunamıyor. Gençleri kaçıyor, yetenekleri çekemiyor, hikâyesi bitmiş görünüyor. İmparatorluklar böyle biter: Silahla değil, sessizce; yenilgiyle değil, unutuluşla.

1.5 Krainer'ın Son Yargısı: Avrupa Çağı Sandığımız Şey, Aslında Bir Parantezdi

Krainer bu çöküşü bir istisnanın sona ermesi olarak tanımlar: Dünya tarihinin doğal akışı hep **Avrasya merkezlidir**, Avrupa'nın 500 yıllık hâkimiyeti ise "tarihte açılmış kısa bir parantez". Şimdi o parantez kapanıyor. Üstelik çöküş dışarıdan bir meydan okumayla değil; **Avrupa'nın kendi içinden çözülen iktidar yapısıyla** gerçekleşiyor.

Bu nedenle Krainer'ın tespiti saklanamayacak kadar çıplak: **"Tarihin sonu gelmedi; sadece Avrupa'nın sonu geldi."**

Avrupa'nın asırlardır "norm" olarak dayattığı merkez olma iddiası tarihe karışırken, dünya sahnesi **yeniden doğduğu yere**, **Avrasya'nın kalbine** dönüyor.

BÖLÜM II: BİRİNCİ KUMAR — PANDEMİ ÜZERİNDEN KÜRESEL KONTROL

2020'de dünya yalnızca bir sağlık kriziyle değil, küresel yönetilebilirlik projesiyle tanıştı. Krainer'a göre pandemi, sadece bir virüs değildi — **sistemsel bir hamleydi**: İnsan hareketliliğini kontrol etmek, ekonomik bağımlılığı artırmak, dijital kimlik altyapısını kurmak ve "**yeni normal**" denilen bir itaat rejimi oluşturmak. Bu Batı oligarklarının küresel kontrol denemesiydi ve başarısız oldu.

2.1 Projenin Mimarisi

Krainer'ın ifadesiyle amaç şuydu: "Herkes, Avrupa Birliği'nin sunucu çiftliklerine bağlı bir izin sistemine tabi olacaktı." Plan aşamalı işliyordu: Önce QR kodlar ve aşı pasaportuyla hareket özgürlüğü koşullu hale getirilecekti. Sonra merkezî veri depoları kurularak kimlik, sağlık ve finans entegre edilecekti. WHO (Dünya Sağlık Teşkilatı) ve AB gözetimiyle ulusal egemenlikler baypas edilecekti. Ve devamlı güncellemelerle "sürekli acil durum" rejimi tesis edilecekti.

Bu, kredi notu değil, vatandaşlık notu çağının başlangıcıydı. Hakları "vatandaşın doğuştan sahip olduğu haklar" olmaktan çıkarıp, devletin verdiği "izinlere" dönüştürmek hedefleniyordu. Kağıt üzerinde kusursuz görünen bu plan, gerçek hayatta insanın doğasına çarptı.

2.2 Çöküşün Nedenleri

Toplum kontrol değil özgürlük talep ediyordu. Politika korkuyla sürdürülemiyordu. Ekonomi kapanmayla ayakta kalamazdı. Dijital izin sistemi halk desteği olmadan uygulanamadı. Propaganda tüketildiğinde korku etkisizleşti. Ve en önemlisi: "**Yeni normal**" için süresiz bir pandemi gerekiyordu. Gerçek salgın bitince, projenin altyapısı askıda kaldı.

Planın zayıf halkası, Batı halklarının "sürü gibi yönetileceği" yanılsamasıydı. Hollanda'da çiftçi isyanları, İtalya'da meydan yasaklarına karşı yürüyüşler, Fransa'da pasaport uygulamalarına direniş, ABD'de eyalet bazlı özgürlük ilanları... Halk, pandemi sonrası kalıcı gözetim modeline itiraz etti. Krainer'ın yorumu: "Bu proje çöktü , çünkü insanlar teslim olmadı."

2.3 Ulus Devletlerin Direnişi

Hedef küresel merkezî yönetim oluşturmaktı, ama birçok devlet ulusal egemenliği savundu. ABD'nin bazı eyaletleri aşı pasaportunu yasakladı. İsveç kapanma ve pasaportu reddetti. Doğu Avrupa ülkeleri merkezî WHO yetkisini reddetti. Rusya ve Çin kendi politikalarını uyguladı. Sonuç: Tek tip bir dünya kurulamadı. Projeyi zorlayacak bir Birleşik Batı yoktu.

Pandemi dönemi aynı zamanda oligarşi içindeki bölünmeyi de açığa çıkardı. Teknokrasi kanadı "dijital kontrol devleti" isterken, ulusal-ekonomik kanat "sanayi ve pazar kaybı" korkusuyla karşı durdu. Ekonomi, kapanmaların maliyetini kaldıramadı. Sermayenin bir bölümü bu modele karşı çıktı. Sonuç: "Yeni normal" içeriden çürüdü.

Bu başarısızlık, sonraki kumarın zorunluluğunu doğurdu. Pandemi gücü pekiştirmek yerine meşruiyeti eritti. Batı liderliği güven üretmek yerine korku ve zorlama üretti. Bu da küresel elitin toplumlar üzerindeki otoritesini zayıflattı. İmparatorluk, daha savaşın başladığı yerde yenildi.

2.4 Krainer'ın Yargısı: Korku ile Kurulan Düzen, İlk Cesarette Dağılır

Krainer'a göre pandemi kumarı, Batı'nın kendi halkını dahi yönetemediğini kanıtladı. Toplumlar "izin verilmiş hayata" razı olmadı; korku bittiği anda otorite çöktü. Bu, küresel oligarşi için yalnızca bir teknik başarısızlık değil; **tarihsel meşruiyet kaybı**ydı. Devleti ayakta tutan artık rıza değil, baskıydı — ve baskı sürdürülemedi. Böylece Krainer'ın ifadesiyle **"Yeni normal" başlamadan sona erdi**. İmparatorluk daha ilk kumarda tökezledi; bundan sonraki hamleler, **zayıflığın panik doğurduğu kumarlar** olacaktı.

BÖLÜM III: İKİNCİ KUMAR — UKRAYNA ÜZERİNDEN RUSYA'YI YIKMAK

Pandemi ile küresel kontrol girişimi başarısız olunca, Batı'nın güç merkezleri daha riskli bir planı devreye soktu: **Rusya'yı Ukrayna üzerinden stratejik ve ekonomik çöküşe** sürüklemek. Senaryo şuydu: NATO doğuya genişleyecek, Kiev rejimi Moskova'ya karşı vekâlet ordusu olacak, yaptırımlar Rus ekonomisini boğacak, halk Putin'i devirecek, Rusya hem topraktan hem petrolden vazgeçecek. Sonuç olarak Avrupa'nın 21. yüzyıl liderliği yeniden tescillenecekti.

3.1 Temel Varsayım Hatası

Batı'nın ana varsayımı, Rusya'nın "**Sovyet sonrası zayıf miras**" olduğuydu. Gerçekte ise Rusya enerji alanında dünyanın en büyük rezervlerine, gıdada tahıl ihracatında birinci sıraya, savunmada hipersonik teknolojide yalnız liderliğe, sanayide temel altyapılarda yerli üretime ve toplumda yüksek kriz deneyimine sahipti. Tüketen imparatorluğa karşı, üreten güç vardı. Rusya'nın yıkılması için değil, çelikleşmesi için ne gerekiyorsa Batı yaptı.

3.2 Yaptırımların Geri Tepmesi

Yaptırımların amacı Rus ekonomisini boğmak ve halkı rejime karşı isyan ettirmekti. Sonuçlar tam tersi oldu: Ruble çökmek yerine güçlendi. Ekonomi daralacakken üretim arttı. Rusya enerji satamaz denilirken Asya'ya kaydı. Rus halkı isyan edecekken yüzde seksenin üzerinde destek verdi. Avrupa enerji maliyetleriyle kendi sanayisini yaktı. Rusya bağımsızlaştı, Avrupa bağımlılaştı. Yaptırımlar Batı'ya karşı Batı silahı oldu.

3.3 NATO'nun Stratejik Yanılsaması

NATO, haritada Kiev'i "**cephe hattı**" sandı. Gerçekte Kiev, Rusya'nın kırmızı çizgisiydi. Ukrayna'nın NATO üyeliği değil, Rusya'nın bekâsı test edildi. Rusya'nın cevabı sert oldu: Kırım'dan Karadeniz'e kesintisiz güvenlik kemeri, Donbass'ta tam kontrol, Odessa'ya yönelik sürekli baskı ve NATO'ya karşı askerî doktrin yenilemesi. Batı'nın planı Rusya'yı çevrelemekti; gerçekleşen, Batı'nın tampon kaybetmesi oldu.

3.4 Küresel Güney'in Tavrı

En kritik hatalardan biri, **Batı'nın dünyayı kendi sanmasıydı**. BRICS ülkeleri yaptırımlara katılmadı. Çin, Rusya'ya ekonomi can damarı oldu. Hindistan, Rus enerjisinin mega müşterisi oldu. Afrika ve Latin Amerika tarafsız kaldı. Avrupa yeniden fark etti: Dünyanın çoğu artık sömürge değil, aktör. Bu farkındalık acı vericiydi çünkü Batı'nın "evrensel değerler" söylemi boşlukta kalmıştı.

3.5 Yedek Cepheler: B, C, D Planları

Ukrayna kumarı tutmayınca devreye ikame cepheler sokuldu. B Planı Gürcistan fitiliydi: Abhazya hattını yeniden harlatmak amaçlanıyordu. Başlamadan söndü; Moskova oyuna izin vermedi. C Planı Balkan çemberiydi: Bosna-Kosova hattında gerilimi tırmandırmak, Avrupa'yı yeniden ABD güvenliğine mahkûm etmek hedefleniyordu. Trump yönetimi devreye girince oyun bozuldu. D Planı İran ve ardından Pakistan'dı: Avrasya kara kütlesini batıdan ve doğudan sıkıştırmak amaçlanıyordu. İran sahada güçlendi, Rusya ile eksen kurdu.

Krainer'ın özeti keskin: "Ukrayna kumarı elde gidince, bütün diğer kumarlar da tek tek çöküyor. Avrupa, kendini tüketerek savaşıyor." Bu tükenme yalnızca askerî değil, ekonomik ve toplumsal boyutları da kapsıyor. Avrupa kendi sanayisini rekabet dışı bıraktı. **Gübre, cam, çelik sektörleri yapısal kapanmaya** girdi. Macron bile "endüstriyel çöküşü" itiraf etti.

3.6 Avrupa'nın Kendi Kaderini Yanlış Okuması

Krainer'a göre asıl stratejik hata şuydu: Avrupa, Rusya'yı zayıflatarak kendini güçlendireceğini sandı; oysa **Rusya'yı güçlendirerek kendini zayıflattı**. Ukrayna, Moskova'yı çökertmedi; **Moskova'yı Avrasya'nın öncüsü yaptı**. Berlin, Paris ve Brüksel sahada kazandığını sandığı her turda masada kaybetti. Ve şimdi Avrupa yalnızca enerji ve sanayisini değil, **gelecek iddiasını da tüketmiş** durumda.

Krainer'ın nihai yargısı şu: **"Ukrayna, Avrupa'nın kendi kendini harcadığı bir savaş oldu."**

BÖLÜM IV: BALKAN FİTİLİ — ÖNLENEN ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI

Krainer'ın analizinde Balkanlar özel bir yer tutuyor çünkü ona göre bu bölge, "**potansiyel Üçüncü Dünya Savaşı'nın fitili**" olarak hazırlanmıştı. Ukrayna'da "son Ukraynalı" biteceği için ikinci cephe Balkanlarda açılacaktı. Bölge, Birinci Dünya Savaşı'ndaki gibi kıvılcımı ateşleme potansiyeline sahip bir barut fıçısı haline getirilmişti.

4.1 Bosna Senaryosu

Bosna-Hersek iki ana yapıdan oluşuyor: Republika Srpska (Bosna Sırp Cumhuriyeti) ve Federasyon. Plan şuydu: Republika Srpska referandumla Bosna'dan ayrılıp bağımsızlık ilan edecekti. Bu, Saraybosna'daki federal yönetimle çatışma demekti. Kaçınılmaz olarak Sırbistan ve ardından Hırvatistan bu savaşa çekilecekti. Hırvatistan NATO üyesi olduğu için NATO da doğrudan işin içine girecekti. Böylece Sırbistan-Republika Srpska karşısında NATO ekseninde yeni bir Avrupa savaşı patlatılacaktı. **İngiliz istihbaratı işin organizasyonunu** üstlenmişti.

4.2 Planın Bozulması: Rusya-ABD Koordinasyonu

Bu plan iki güç sayesinde boşa çıkarıldı. Birincisi Rusya: Moskova, Sırp lider Milorad Dodik'e açık mesaj verdi: "**Dayton çerçevesinde kalın, referandum yapmayın**." Sırplar bu çağrıya uydu. İkincisi Trump yönetimi: Saraybosna'da daha önce çok güçlü olan İngiltere etkisini kırdı, dengeleri değiştirdi. Krainer'ın bir Sırp yetkiliyle yaptığı görüşmeye göre: "Trump öncesi ile Trump sonrası ortam gece-gündüz kadar farklı. Farklı bir gezegende yaşıyormuşuz gibi."

Bu koordinasyon modelinin stratejik önemi büyüktür. Balkanlarda savaş çıkmadıysa, Trump ile Rusya arasındaki sessiz koordinasyon sayesindedir. Moskova ile Washington iş birliği, Avrupa'daki savaşın genişlemesini engelledi. Londra'nın Balkan kumarı boşa düştü. "Son

Ukraynalı" planı "son Avrupalı" planına dönüşemedi. Krainer'a göre bu, yeni güvenlik mimarisinin ilk uygulama sahasıdır.

4.3 Tarihi Anlamı: Avrupa'nın Kaderi Bir Gecede Değişti

Krainer'a göre Balkanlarda savaşın önlenmesi, **yaklaşan Avrupa felaketinin kapıda durdurulmasıydı**. Eğer Bosna'da çatışma patlasaydı, **NATO ile Rusya'nın doğrudan çarpışması** an meselesi olacaktı. Bu da 1914 benzeri bir **kontrolsüz dünya savaşına** dönüşebilirdi. Fakat "gece-gündüz farkı" yaratan o diplomatik müdahaleler sayesinde kıta alev almadı. Krainer'ın bakışıyla: **"Tarihin kötü yazılmış senaryosu son anda çöpe atıldı."**

BÖLÜM V: ESTONYA HATTI — YOLSUZLUĞUN AVRUPA'YA UZANAN İZLERİ

Krainer'ın analizlerinde en az savaş kadar büyük bir mesele öne çıkıyor: Ukrayna'daki devasa yolsuzluğun rotası Avrupa'nın kalbine uzanıyor. Ukrayna savaş ekonomisi, sadece cepheye akan mühimmat değil; aynı zamanda Avrupa finans sistemine akıtılan kirli para demek. Ve işin ironisi şu: Bütün bunlar Batı'nın "demokrasi ve şeffaflık" adına yürüttüğü savaş içinde gerçekleşiyor.

5.1 NABU Baskınları ve Zelenski Çemberi

Kasım 2025'te Ukrayna Ulusal Yolsuzluk Bürosu (NABU), Zelenski'nin en yakın adamı Andriy Yermak'ın evini bastı. Krainer'a göre bu "ufak buzdağı parçası": "100 milyon dolarlık yolsuzluk davası, sadece görünen kısım. Gerçek rakam, 50-100 milyar dolar aralığında." Yani savaş için gönderilen paranın milyarlarca doları cepheye değil ceplere gitmiş durumda.

5.2 Kirli Paranın Kanalı

Krainer'ın işaret ettiği rotalar: Ukrayna, Estonya bankacılık sistemi, Almanya, Fransa ve İngiltere'deki yüksek profilli hesaplar. Estonya'nın rolü kritik çünkü Baltık ülkeleri NATO'nun ileri karakolu gibi işliyor, finans regülasyonu yumuşak ve "Rusya karşıtı" etiketi sorgulamayı zorlaştırıyor. Avrupa'ya dönen bu paranın izi kolay silinebiliyor.

Krainer'ın değerlendirmesi: "Avrupa'daki bazı liderler, kirli Ukrayna parasıyla bağlantılı." Bu yüzden Avrupa'nın bir kısmı barış planına karşı. Çünkü barış demek hesaplaşma demek. "Savaşı uzatalım" motivasyonunun büyük kısmı, kendi suçlarının ortaya çıkmasını geciktirmek. Trump yönetimi bu dosyaları elinde tutuyor ve Avrupa üzerinde baskı kartı olarak kullanıyor.

5.3 Savaşın Karanlık Motivasyonu

Krainer'ın altını çizdiği en rahatsız edici gerçek şu: **Bu savaş sadece "Rusya'ya karşı" değil , aynı zamanda "hesap vermemek" için sürdürülüyor.**
Avrupa'da bazı karar alıcılar için barış, Ukrayna topraklarının kaybı anlamına gelmiyor; **kendi siyasi hayatlarının sonu** anlamına geliyor. Bu yüzden Kremlin değil, **kayıp faturalar**, "son Ukraynalıya kadar savaş" söylemini yaşatıyor.
Krainer bunu şöyle özetliyor: **"Savaş meydanında değil, banka hesaplarında uzatılıyor."**

BÖLÜM VI — ABD'DE İKİ DEVLET: İmparatorluğun Savaş Makinesi ile Ulusal Doktrin Arasında

6.1 Savaş Nerede Yaşanıyor?

Savaş Ukrayna'da sürüyor gibi görünse de **gerçek savaş Washington'un içinde** yaşanıyor. Krainer'ın tespitinde bugün ABD **iki ayrı devlete bölünmüş** durumda: İmparatorluğu sürdürmek isteyen "**Atlantikçi aparat**" ve ABD'yi yeniden kurmak isteyen "**Trumpçı ulusalcı doktrin"**. Bu iç savaşın sonucu, Avrupa'nın kaderini belirleyecek.

Krainer'ın en kritik tespiti budur: Dünyada gördüğümüz tüm çatışmalar, ABD içindeki iki devlet arasındaki kapışmanın dış yansımalarıdır. Rusya ile savaş değil, Rusya üzerinden savaş var. İran ile gerilim değil, İran üzerinden gerilim var. Mesele Moskova'yı yenmek değil. Esas mesele Washington'u kimin yöneteceği.

Bu bölüm, o iç savaşın anatomisini çıkarıyor.

6.2 Atlantikçi Derin Yapı: "Kaosla Yönetelim"

ABD'nin birinci devleti, İkinci Dünya Savaşı sonrasında inşa edilen **küresel imparatorluk** aparatıdır. Bu yapının temel aktörleri şunlardır:

CIA (Merkezi İstihbarat Teşkilatı): Kuruluşundan bu yana "rejim değişikliği" operasyonlarının merkezi. Guatemala'dan İran'a, Şili'den Ukrayna'ya dünya genelinde hükümetleri devirme, muhalefet örgütleme, medya manipülasyonu ve gizli savaş yürütme kapasitesi. Bu kurum, ABD çıkarlarını değil — küresel finansal-siyasi oligarşinin çıkarlarını korumak üzere evrildi.

Dışişleri Bakanlığı (State Department): Diplomasi maskesi altında imparatorluk yönetimi. "Demokrasi ihracı", "insan hakları" ve "kurallara dayalı düzen" söylemleriyle müdahale meşruiyeti üretir. Victoria Nuland gibi figürler, bu kurumun nasıl neocon doktrinine

teslim olduğunun simgesidir.

Neocon Ağı: Parti ayrımı gözetmeyen, Cumhuriyetçi-Demokrat fark etmeksizin dış politikayı kontrol eden ideolojik yapı. Temel inancı: ABD tek süper güç kalmalı, rakipler (Rusya, Çin, İran) yok edilmeli, bunun için sürekli savaş ve istikrarsızlık gerekli.

NATO Bürokrasisi: Artık savunma ittifakı değil, Atlantik oligarşisinin askerî kolu. Genişleme mantığı durdurulamaz çünkü kurumun varlık sebebi genişlemedir. Brüksel'deki binlerce bürokrat, barıştan değil savaştan beslenir.

Bu yapının ortak felsefesi şudur: *"**Dünyayı kaosla yönetelim**."* Çünkü istikrar bağımsızlık üretir; kaos ise bağımlılık. Her kriz, ABD'nin "vazgeçilmezliğini" kanıtlama fırsatıdır. Her savaş, silah satışı ve finansal kontrol aracıdır.

Krainer'ın ifadesiyle: *"Bu yapı için bütün dünyanın yanması, koltuklarını kaybetmekten daha ucuz."*

6.3 Ulusal Kalkınma Doktrini: "İçeriyi Güçlendirelim"

ABD'nin ikinci devleti, imparatorluk projesine karşı duran **ulusal kalkınmacı gelenektir**. Bu yapının aktörleri:

Pentagon'un Bir Kanadı: Ordu, imparatorluğun en büyük kurbanıdır. Yirmi yıl Afganistan'da, Irak'ta, Suriye'de savaşan askerler, evlerine döndüğünde ne için savaştıklarını sorguluyor. Generallerin bir kısmı, artık "kazanılamayacak savaşlara" girmek istemiyor. Ulusal güvenliği küresel maceralar değil, sınır güvenliği ve kıtasal savunma olarak tanımlıyorlar.

Üretim Odaklı Sanayi: ABD'nin eski sanayi kalbi — Ohio, Michigan, Pennsylvania — küreselleşmenin kaybedenleri. Fabrikalar Çin'e taşındı, işçiler işsiz kaldı, şehirler çürüdü. Bu kesim, serbest ticaret değil korumacılık; dış müdahale değil iç yatırım istiyor.

Orta Sınıf ve Eyalet Milliyetçiliği: Federal hükümete güvenmeyen, Washington elitlerinden nefret eden, kendi eyaletlerinin özerkliğini savunan geniş toplumsal kesim. Bu insanlar için Ukrayna'ya giden milyarlar, kendi okullarından, hastanelerinden, altyapılarından çalınmış paradır.

Trump Doktrini: Bu ikinci devletin siyasi ifadesi. Sloganı "America First" — ama asıl anlamı "Empire Last". Trump'ın hedefi ABD'yi küresel jandarma olmaktan çıkarıp, kendi kıtasına odaklanan bir ulus-devlete dönüştürmek. Gümrükler, sınır duvarları, NATO'dan mesafe, Rusya ile anlaşma arayışı — hepsi bu doktrinin parçaları.

Bu yapının ortak felsefesi şudur: ***"İçeriyi güçlendirelim, dışarıyı bırakalım."*** Çünkü imparatorluk yönetmek pahalıdır ve ABD artık bu maliyeti kaldıramıyor.

6.4 İmparatorluğun Çöken Ekonomisi: Savaş Bağımlılığı

Bu iki devlet arasındaki çatışmayı anlamak için, imparatorluğun ekonomik temellerini çok iyi kavramak gerekir.

Askerî-Endüstriyel Kompleks (MIC): Eisenhower'ın 1961'de uyardığı yapı, bugün ABD ekonomisinin kanseridir. Lockheed Martin, Raytheon, Boeing, Northrop Grumman — bu şirketler savaş olmadan yaşayamaz. Her barış anlaşması, hisse senedi düşüşü demektir. Her gerilim, yeni kontrat demektir. Bu yapı, barışı ekonomik tehdit olarak görür.

Dolar Hegemonyası: ABD'nin "silahsız imparatorluğu" dolar üzerine kuruludur. Dünya ticaretinin dolar üzerinden yapılması, ABD'ye sınırsız borçlanma kapasitesi verir. Ama bu sistem, ABD'nin "küresel güvenlik garantörü" rolüne bağlıdır. İmparatorluk çekilirse, dolar hegemonyası çöker.

Borç Sarmalı: ABD federal borcu 35 trilyon doları aştı. Bu borcun önemli kısmı, askerî harcamalar ve dış müdahaleler için yapıldı. Sistem kendini besleyemiyor — ama aynı zamanda duramıyor da. Çünkü durmak, çökmek demek.

Krainer'ın analizi burada keskinleşiyor: *"İmparatorluk artıkları savaşı durduramaz — çünkü savaş onların oksijeni. Barış, bu yapının ölümüdür."*

6.5 Witkoff-Rubio Savaşı: ABD'nin İç Savaşı Ukrayna'da Yaşanıyor

Bu iki devlet arasındaki çatışma, somut olarak Ukrayna barış sürecinde patlak verdi.

Witkoff Hattı (Ulusalcı Realizm):

- Trump'ın özel temsilcisi Steve Witkoff, Rus tarafıyla 28 maddelik barış planı hazırladı
- Plan sadece Ukrayna değil, Rusya-Batı güvenlik mimarisini yeniden tanımlıyor
- NATO genişlemesinin durdurulması, Rusya'nın güvenlik kaygılarının tanınması
- ABD-Rusya ortak yatırım fonu — düşmanlık yerine ortaklık

Rubio Hattı (Neocon Sürekliliği):

- Marco Rubio, Zelenski ile "alternatif plan" hazırladı
- Amaç: Trump'ın planını sulandırmak, süreci karıştırmak
- Savaşı bitirmek istemeyen çevrelerin manevrası
- "Barış" adı altında savaşın devamını sağlamak

Plan ortaya çıktıktan 48 saat sonra neler oldu?

- Mitch McConnell: "Putin'e teslimiyet!"
- Lindsey Graham: "Rusya'ya her istediğini veriyoruz!"
- ABC News: "Trump bilişsel olarak %39 çöktü" (propaganda saldırısı)
- Medya kampanyası: "Trump deli, Trump hain, Trump Rusya ajanı"

Bu saldırılar dış politika tartışması değildir — bu, iki devlet arasındaki iç savaşın açık cephesidir.

Krainer'ın vurgusu: *"Barıştan korkan Atlantik fraksiyonları panikte. Çünkü bu barış, onların sistemini dağıtacak."*

6.6 ABD İlk Kez Seçim Yapıyor: Küresel İmparatorluk mu, Ulus-Devlet mi?

ABD tarihi boyunca bu iki eğilim hep var oldu. Ama hiçbir zaman bugünkü kadar keskin bir seçimle karşı karşıya kalmadı.

İmparatorluk seçeneği:

- Dünya jandarmalığına devam
- Rusya, Çin, İran ile sürekli çatışma
- NATO'nun genişlemesi
- Dolar hegemonyasının korunması için savaş
- Sonuç: Aşırı yayılma, ekonomik çöküş, iç parçalanma

Ulus-devlet seçeneği:

- Yarım küreye dönüş (Western Hemisphere)
- Rusya ile anlaşma, Çin ile rekabet ama savaş değil
- NATO'nun Avrupalılara devri
- İç yatırım, sanayi canlandırma, sınır güvenliği
- Sonuç: Küçülme ama güçlenme

Trump'ın seçilmesi, Amerikan halkının bu seçimi yaptığının işaretidir. Ama seçim kazanmak yetmez — devleti ele geçirmek gerekir. Ve Trump henüz on aydır görevde. Federal bürokrasiyi, Pentagon'u, istihbarat topluluğunu tam kontrol altına almak yıllar alır.

Bu arada sahada neler oluyor?

- ATACMS füzeleri Rusya içine 180 km atılıyor — Trump'ın emriyle değil
- NATO subayları Ukrayna'da fiilen komuta ediyor — Washington kontrolü dışında
- İngiliz istihbaratı Balkanlar'da operasyon planlıyor — ABD Başkanı'na rağmen

Krainer'ın uyarısı: *"Trump barış istese bile, imparatorluğun refleksleri savaş çıkarabilir."*

6.7 FBI, NSC ve Hizipleşmenin Derinliği

Çatışma sadece CIA-Pentagon hattıyla sınırlı değil. Tüm güvenlik bürokrasisi parçalanmış durumda:

FBI İçindeki Bölünme:

- Bir kanat: Trump'ı "Rusya ajanı" olarak soruşturan, seçimlere müdahale eden yapı
- Diğer kanat: Yasalara bağlı, sınır güvenliği ve iç suçlarla ilgilenen geleneksel FBI

Ulusal Güvenlik Konseyi (NSC):

- Personelin önemli kısmı önceki yönetimden kalma
- Sızıntılar, sabotajlar, politika engellemeleri
- "Derin Devlet" ifadesinin somutlaştığı yer

İstihbarat Topluluğu (17 ajans):

- CIA, NSA, DIA ve diğerleri arasında koordinasyon krizi
- Her birinin kendi gündemi, kendi ağları, kendi "dış politikası" var
- Başkan'ın emirlerini uygulamamak artık norm haline geldi

Trump'ın neden bu yapıyı "**ölümüne tehdit**" olarak gördüğü anlaşılıyor: Bu yapı onu devirmeye çalıştı (Russiagate), suikast girişimleri yaşadı, sürekli sabotajla karşılaştı. Ve aynı yapı şimdi barış planını engellemek için çalışıyor.

6.8 Dış Cepheler, İç Savaşın Aynası

Şimdi dünya haritasına bu gözle bakalım:

Ukrayna: İmparatorluk aparatı Rusya'yı yıkmak istiyor. Trump doktrini ise Rusya ile anlaşmak istiyor. Cephedeki savaş, bu iç çatışmanın dışa vurumu.

İran-İsrail: İmparatorluk aparatı büyük Ortadoğu savaşı istiyor —

Trump doktrini bölgeyi yatıştırmak istiyor. Netanyahu'nun çılgınlıkları, Washington'daki neocon desteğinden cesaret alıyor.

Venezuela: İmparatorluk aparatı Maduro'yu devirmek istiyor — Trump doktrini Latin Amerika'da çatışmadan Amerikan hakimiyeti altında istikrar istiyor. Her provokasyon, iç çatışmanın uzantısı.

Balkanlar: İmparatorluk aparatı Avrupa'da ikinci cephe açmak istedi — Trump-Rusya koordinasyonu bunu engelledi. Saraybosna'daki oyun, Washington'daki oyunun yansıması.

Tayvan: İmparatorluk aparatı Çin ile savaş istiyor — Trump doktrini ticaret savaşı yeterli görüyor. Her gerilim, iç dengelere göre şekilleniyor.

Krainer'ın formülü: *"Dış politika artık 'ABD çıkarları' üzerinden değil, 'Washington'da kimin kazandığı' üzerinden belirleniyor."*

6.9 Dünya ABD'nin İç Savaşını İzliyor

Ukrayna'dan İran'a, Balkanlar'dan Venezuela'ya tüm küresel gerilimler, aslında **ABD içindeki iki devlet arasındaki savaşın dış yansımalarıdır**.

Birinci devlet, imparatorluk aparatı ile kaos, savaş ve istikrarsızlıkla beslenir. Barış, bu yapının ölümüdür.

İkinci devlet, ulusal kalkınma doktrini ile içeriye dönmek, savaşları bitirmek, ABD'yi yeniden inşa etmek istiyor.

Bu iki devlet aynı toprakta, aynı bayrak altında, aynı anayasayı paylaşarak birbirine karşı savaşıyor.

Dünya bu savaşın sonucunu bekliyor.

Eğer imparatorluk kazanırsa: Daha fazla savaş, daha fazla kaos, ama sonunda çöküş.

Eğer ulus-devlet kazanırsa: Yeni güvenlik mimarisi, barış, çok kutuplu düzen.

Krainer'ın son sözü: *"ABD'nin esas düşmanı Rusya değil, Çin değil, İran değil. ABD'nin esas düşmanı kendi içindeki imparatorluk makinesi."*

Ve bu makine durdurulamazsa, sadece ABD'yi değil bütün dünyayı ateşe verecek.

BÖLÜM VII: FİNANSAL İNTİHAR — AVRUPA'NIN TEMİNAT KRİZİ

Ukrayna Savaşı sadece cephelerde kaybedilmedi — Avrupa'nın geleceği ipotek edildi. Krainer'ın en sert uyarılarından biri şudur: "**Avrupa, Ukrayna üzerinden ekonomik intihar etti.** Şimdi batışı hızlandırmak için savaşa tutunuyor." Berlin'den Paris'e, Londra'dan Varşova'ya krizde olan Rusya değil, refahını Rusya'ya düşmanlık üzerine kurgulayan Avrupa.

7.1 Enerji Kırılması

Avrupa ekonomisi ucuz Rus gazı üzerinde yükseldi. Bu gaz sanayiyi ayakta tutuyor, refah devletini finanse ediyor, rekabetçiliği sağlıyordu. Bu damar kesildi. Sonuç: Kimya, çelik ve cam sektörlerinde kitlesel kapatmalar. Otomotivde tedarik zinciri çöküşü. KOBİ'lerde iflas tsunamisi. Enerji maliyeti ABD'nin dört katına çıktı. Almanya, savaşın sessiz mağduru değil; savaşın ekonomik kurbanı.

7.2 Dondurulmuş Varlıklar Meselesi

Avrupa, Rusya'nın 300 milyar dolardan fazla varlığına el koydu. Plan şuydu: "Bu parayı Ukrayna'yı yeniden inşa için kullanırız, Rusya kaybeder, biz kazanırız." Şimdi tablo değişti. Trump yönetimi diyor ki: "**Bu para ABD'ye transfer edilecek**." Rusya diyor ki: "Kontrol bizde olacak." Avrupa parayı kaybedecek. Krainer'ın iddiası: "**Avrupa, bu parayı kaybederse yeni finansal döngü başlatamayacak.**" Bu Euro'nun ölüm fermanı anlamına geliyor.

7.3 Ukrayna'nın Kaybedilen Zenginlikleri — "Sermaye Döngüsünün Temeli Neden Ukrayna'ydı?"

Krainer'ın altını çizdiği kritik nokta şudur: Avrupa, Ukrayna'nın yeraltı kaynaklarını **gelecekteki borçlanmanın ve finansal canlılığın teminatı** olarak görüyordu.

Çünkü:

- **Donbas**, Avrupa'nın çip ve pil teknolojisi için kritik olan **lityum, titanyum ve nadir toprak elementleri**
- **Zaporojye**, Orta Avrupa'nın enerji ihtiyacını ucuz elektrikle destekleyebilecek **nükleer merkez**
- **Karadeniz rafları**, **doğalgaz rezervleri** sayesinde Rusya'ya bağımlılığı bitirecek alternatif idi.

Avrupa'nın sanayi gücü rekabetçiliğini kaybetmişti; üretim Asya'ya kayıyordu. **Yeni bir sanayi dönüşümü** ancak **enerji güvenliği , kritik maden ve +ucuz üretim** üçlüsüyle mümkün olacaktı. Ukrayna, bu üç şartın **aynı anda** bulunduğu **son stratejik bölge**ydi.

Bu nedenle Ukrayna; sadece jeopolitik tampon değil, **Avrupa'nın geleceğe yazdığı yeni ekonomik senedin tapusu** olarak görülüyordu.

Fakat savaşın seyri, tüm hesapları ters yüz etti:

- **Donbas şu an Rusya'nın kontrolünde.**
- **Zaporojye şu an Rusya'nın kontrolünde.**
- **Karadeniz gaz rezervleri ise fiilen Rus nüfuzu altında.**

Avrupa **koloniyi kaybetti**; hem de savaşmadan.

7.4 Kaybın Sermaye Etkisi: İmparatorluk, Temel Taşlarını Yitirdi

Ukrayna'nın kaybı yalnızca toprak değil; **gelecek sermaye akışının kaybı** anlamına geliyor.

Krainer'ın teşhisi burada sertleşiyor: "Avrupa, Ukrayna'yı kaybederek yeni ekonomik döngü kurma şansını kaybetti."

Bunun sonuçları:

- Avrupa'nın elinde **yeni büyüme hikâyesi** kalmadı
- Borçlanmayı sürükleyecek **dayanak sektör** yok
- Sanayileşme için **enerji arz güvenliği** kalmadı
- Yeşil dönüşüm için **nadir metal tedariki** kesildi

Avrupa artık **yarınını ipotek edecek** bir varlığa sahip değil. Bu yüzden finansal çöküş **yönetilebilir bir kriz** değil, **jeopolitik kader kayması** haline geldi.

Avrupa imparatorluğu, toprağını değil, **teminatlarını kaybederek** çökmeye başladı.

7.5 Stagflasyon ve Tahvil Krizi

Enerji gitti, teminat gitti, Euro boş kağıda dönüyor. Krainer'ın tahminleri sert: Stagflasyon kalıcı hale gelecek. Avrupa'da faiz yüzde 15-20'lere çıkabilir. Devlet tahvilleri çöp seviyesine gerileyebilir. Euro ve sterlin ani değer kaybı yaşayabilir. Bu 2008 krizi değil — imparatorluk çöküşü. Batı, Rusya'yı cezalandırmak için kendi ciğerini söktü.

Avrupa şimdi **ekonomik teorilerin kabusu** olan bir tabloya sürükleniyor: **aynı anda yüksek enflasyon + ekonomik daralma + artan borç maliyeti.**

Krainer'ın analizine göre:

- **Enflasyon kalıcı**: Enerji maliyeti yapısal olarak yüksek kaldığı için "dışarıdan ithal edilen enflasyon" dönüşsüz hale geldi.
- **Büyüme kronik negatif**: Sanayi bantları sökülüyor, üretim ABD'ye ve Asya'ya kaçıyor.
- **Borç çığ gibi**: Kuruyan teminat yüzünden, devletler borç bulmak için **çok daha yüksek faiz** ödemek zorunda.

7.6 Faiz–Borç Kıskaç Döngüsü: Çıkışı Olmayan Bir Spiral

Avrupa bugün, ekonomik mimarinin en tehlikeli kapanına yakalanmış durumda: **Stagflasyonun kıskaç döngüsü**. Bu modelde her adım, bir sonrakini besleyerek krizi daha da derinleştiriyor:

1. Enflasyon Yükselir
Enerji maliyetlerinin yapısal olarak artması, fiyatları yukarı iter. Tüketici fiyatları kontrol dışına çıkar, para satın alma gücünü kaybeder.

2. Faizler Mecburen Artar
Enflasyon karşısında para biriminin değerini korumak için merkez bankaları faiz silahını çeker. Bu, borcun fiyatını anında yükseltir.

3. Borçlanma Maliyeti Patlar
Devletler, şirketler ve hane halkı için kredi maliyetleri "katlanılabilir" düzeyden çıkar. Ekonomi yavaşlar, yatırımlar durur.

4. Bütçe Dengesizlikleri Derinleşir
Ekonomi küçülürken vergi gelirleri çöker. Ancak sosyal harcamalar — özellikle yaşlanan nüfus nedeniyle — artmak zorundadır. Devlet kasası hızla boşalır.

5. Yeni Borçlanma Kaçınılmaz Olur
Bütçenin dönebilmesi için yeniden borçlanmak zorunluluk haline gelir. Ancak artık borç çok daha pahalıdır.

6. Faiz Daha da Artar
Yeni borç yükü, piyasaların güvenini daha fazla aşındırır. Risk primi yükselir, faiz yeniden yukarı fırlar.

Ve döngü **başa sarar**. Her tur bir öncekinden daha yıkıcıdır.

7.7 Tahvil Balonu Patlıyor: "Risksiz Varlık" Efsanesinin Sonu

Avrupa finans sistemi, onlarca yıldır tek bir sütun üzerinde ayakta duruyordu: **Devlet tahvillerinin, risksiz varlık olduğu** inancı.

Merkez bankaları, emeklilik fonları, sigorta şirketleri ve ticari bankalar bu kabule göre konumlanmıştı. Bu tahviller, sistemin güvenlik supabıydı. Ancak bugün o sütun **çatırdıyor**.

a. **Talep Çöküyor — Getiriler Fırlıyor**
İmparatorluğun geleceğine güven kalmadıkça, yatırımcılar Avrupa devletlerine borç vermek istemiyor. Talep azalınca faizler (getiriler) yükseliyor. Bu, **mevcut tahvillerin değerinin hızla erimesi** anlamına geliyor. Bankaların kasasında duran kağıtlar, her faiz artışında biraz daha **çöpleşiyor**.

b. **Bankaların Bilançoları Deliniyor**
Avrupa bankaları bilanço varlıklarının büyük kısmını devlet tahvilleriyle doldurmuş durumda. Değer düşüşü bilançolara **ani zarar** olarak yazılıyor. Bir noktada bu zararlar, **sermaye yetersizliği** eşiğini kırabilir ve zincirleme iflas riski doğurabilir.

c. **Kredi Sıkışması: Reel Ekonominin Kalbi Kuruyor**
Bankalar varlık kaybettikçe kredi musluklarını kapatıyor. Kredi yoksa yatırım yok; üretim yok; büyüme yok. Avrupa sanayisinin kopuşunun hızlanmasının bir nedeni de bu.

d. **Güven Çözülüyor — Para Kimliği Kayboluyor**
Euro Bölgesi'nin temel dayanağı şuydu: **"Avrupa devletleri asla temerrüde düşmez."**
Bugün bu cümle eski bir masaldan ibaret. Krainer'ın ifadesi tam burada anlam kazanıyor: **"Euro, varlık değil bir vaat. Ve o vaat artık inandırıcılığını kaybediyor."**

Sadece teminat değil, **para olma vasfı** da çürüyor. Para güven demektir; Avrupa ise artık güven üretemiyor.

7.8 Euro ve Sterlin: Çekim Gücünü Kaybeden İmparatorluk Paraları

Bir para biriminin değeri yalnızca basıldığı coğrafyanın gücüyle değil, **dünyanın ona duyduğu güvenle** tanımlanır. Avrupa için asıl yıkım işte bu alanda yaşanıyor.

i) Sterlin'in Küresel İnişi
Bir zamanlar dünya imparatorluğunun simgesiydi. Bugün ise:

- Küresel rezervlerdeki payı **%10'dan %4'e** düştü.
- Uluslararası ticarette doların gölgesi altında **yan para birimi** haline geldi.
- Finans sermayesi, artık Londra yerine **Körfez ve Asya merkezlerine** kayıyor.

İngiltere, parasının açıklayıcı gücünü kaybettikçe, **jeopolitik etkisini de yitiriyor**.

ii) Euro'nun Stratejik Krizi
Euro, büyük iddialarla doğmuştu: ABD dolarına gerçek bir alternatif olacaktı.

Bugün tablo şu:

- Rezerv para payı **%20'nin altına** düştü.
- Pay her yıl **ivmeli şekilde eriyor**.
- Avrupa finansal olarak parçalandıkça, Euro **ortak kaderi değil ortak riski** temsil ediyor.

Krainer'ın ifadesiyle: "Euro, güven üreten bir sistem değildi; güven ödünç almış bir umut projesiydi." Ve o umut, Ukrayna kriziyle hızla tükendi.

iii) Küresel Güney'in Kararı: Masadan Kalkmak

BRICS ülkeleri yalnızca **dolar dışına** çıkmıyor; aynı zamanda **Euro ve Sterlin'den de uzaklaşıyor**.

- Enerji ticareti ruble-yuan eksenine kaydı
- BRICS+ kendi ödeme altyapısını kuruyor
- Altın ve emtia temelli takas giderek yaygınlaşıyor

Batı paraları artık: **Güven vermiyor, riskli algılanıyor.**
Bu eğilim, Avrupa'nın tarihsel çekim gücünün **sona erdiğini** teyit ediyor.

7.9 Çıkışsızlığın Farkına Varış

Avrupa'nın bugün yaşadığı şey kriz değil, bir **duvara çarpma hali**.
Gaz geri dönse bile sanayi dönmeyecek, teminat bulunsa bile kredi güveni geri gelmeyecek,
barış olsa bile kaybedilen rekabet gücü yeniden üretilemeyecek.Krainer'ın son cümlesi: **"Avrupa'nın asıl krizi, kaybettiğini hâlâ anlamıyor olmasıdır."**

BÖLÜM VIII: İRAN-İSRAİL EŞİĞİ — BÖLGESEL SAVAŞ MI, KÜRESEL KOPUŞ MU?

Krainer'ın okumasında Ortadoğu artık "tali cephe" değil; **imparatorluğun son kumar masası**. Ukrayna'da Rusya bataklığa çekilemedi, yaptırımlar çöktü, Avrupa ekonomik intihara sürüklendi. Balkanlarda Bosna-Sırbistan hattı Rusya-ABD koordinasyonuyla kontrol altına alındı. Bu kez merkezde şu hesap var: "Rusya'yı karadan yıpratamadık; İran'la büyük bir cephe açalım, hem İsrail'i kurtaralım, hem Avrasya'yı kan gölüne çevirelim."

8.1 Üç Katmanlı Kriz

Krainer bu hattı üç katmanlı okuyor.

Taktik düzeyde Gazze, Lübnan, Suriye, Irak, Yemen — vekil güçler, misilleme döngüleri, sınırlı çatışmalar.

Bölgesel düzeyde İran'ın füze-İHA kapasitesi, İsrail'in nükleer gölgesi, Körfez monarşilerinin rejim korkuları.

Küresel düzeyde ABD-İngiltere-Avrupa blokunun "İran'ı hedefe koyup Avrasya'yı çevreleme" denemesi.

8.2 Avrasya Omurgasına Sabotaj

Krainer'ın okumasına göre plan şöyle dizilmişti: Birinci halka İran, ikinci halka Pakistan, üçüncü halka Orta Asya-Kafkasya hattı. Ana mantık şu: **İran devre dışı kalırsa Çin'in Batı'ya açılan kara koridoru zayıflar, Rusya güneyden kuşatılır**, Pakistan nükleer kapasitesiyle yeni "hedef" olur. Bu modelde İran-İsrail hattı "bir ülkeye operasyon" değil, **Avrasya'nın jeopolitik omurgasına** sabotajdır.

8.3 Trump Faktörü

Krainer'ın anlatısında Trump yönetimi iki şeyi aynı anda yapmaya çalışıyor: Ukrayna savaşını durdurmak ve Ortadoğu cephesini kontrolden çıkarmamak. Bu yüzden Avrupa'daki savaş yanlısı elitler,

İsrail'deki saldırgan blok ve Washington'daki eski "imparatorluk kadroları" Trump'ı hedef alıyor. Bu çatışma, Ortadoğu'daki her hamleyi iç politik bir savaşın uzantısına çeviriyor.

BÖLÜM IX: "SAHTE BAYRAK" GÖLGESİ — BÜYÜK ŞOK ARAYIŞI

Savaş kaybedildiğinde yalnızca iki seçenek kalır: Barışı kabul etmek ya da dünyayı daha büyük bir felakete sürüklemek. Krainer'a göre Avrupa'daki "imparatorluk artıkları" bugün ikinci seçeneğe sarılmış durumda. Bu, tarihte çok tehlikeli anlara işaret eder. Çünkü kaybeden güçler kaybı kabullenmez — oyunu yıkmaya çalışır.

9.1 Panik İçindeki Oligarşinin Son Senaryosu

Ukrayna cephesi çöktü, Balkan fitili söndü, İran-Pakistan hattı devreye girmedi. Geride tek bir kumar kalıyor: Büyük bir şok, NATO'yu savaşa zorlamak, halk psikolojisini "seferberlik" durumuna çevirmek. Bu şok gerçek bir Rus saldırısı olmayacak, Rusya'ya fatura edilecek bir provokasyon olacaktır. Krainer'a göre hazırlıklar tamam.

9.2 "Biliyoruz, Sakın Denemeyin"

Martin Armstrong'un Trump yönetiminden aktardığı bir diyalog: "Bir false flag (sahte saldırı operasyonu) hazırlıyorlar." Cevap: "Biliyoruz." Bu diyalog iki şeyi gösteriyor: Hazırlık gerçek ve Washington'daki iki devlet çatışıyor. Trump devlet aklı ile eski imparatorluk mekanizması karşı karşıya. Trump yönetimi Avrupa'yı uyardı: "Yaparsanız sonuçlarına katlanırsınız." Şer cephesi hareket alanının fark edildiğini biliyor.

9.3 "Son Avrupalıya Kadar" Senaryosu

Ukrayna kumarı tüketildi. “Son Ukraynalıya kadar savaş” modeli çöktü. Krainer’a göre şimdi son çareye geçtiler: “Son Avrupalıya kadar savaş.” İşaretler açık: Finlandiya, Almanya, Romanya, Fransa’da ordu genişletme planları. Seferberlik yasaları ve zorunlu hizmet tartışmaları. Fransa Genelkurmay Başkanı’nın halka açık çağrısı: “Çocuklarınızı savaşa hazırlayın.” Moldova’nın NATO’ya “acil entegrasyon” söylemi.

Neden tutmaz? Avrupa ekonomik olarak bitkin, askerî sanayi yetersiz, halk desteği yok. Bu politikayı zorlayan liderler kendi ülkelerinde dahi güvensiz. Starmer, Macron, Merz — **hepsi zayıf mandacılar**. Krainer’ın mesajı sert: “Avrupa artık kendi çocuklarını feda etmeye hazırlanıyor; çünkü başka piyon kalmadı.”

BÖLÜM X: RUSYA’NIN UZUN SAVAŞ HESABI

Batı, Rusya’yı kaç kilometre ilerlediğine bakarak değerlendiriyor. Oysa Moskova’nın ölçtüğü tek şey var: “**Ukrayna ordusunda kaç tugay kaldı?**“ Rusya bu savaşı harita savaşı olarak değil; insan gücü-teçhizat öğütme savaşı olarak kurguladı. Krainer’ın tespiti net: “Rusya’nın önceliği alan kazanmak değil, Ukrayna ordusunu bitirmek.”

10.1 Çökertme Savaşı Doktrini

Rusya’nın temel stratejisi: İlerleyerek kuşatma, geri çekilmeyerek öğütme, kritik hatları değil kapasiteyi hedefleme. Batı hızlı ilerleme bekledi, Rusya kademeli ilerledi. Batı toprak kaybını birincil gördü, Rusya bunu ikincil saydı. Ukrayna ordusunun çöküşü “olmaz” denildi, oluyor. Rusya saldırmıyor gibi görünerek öldürüyor.

10.2 Zaman Faktörü

Batı için takvim seçim, Rusya için takvim strateji. Batı’nın amacı

Ukrayna'yı seçimlere kadar ayakta tutmak, Rusya'nın amacı zamana dayanarak rakip ekonomileri çökertmek. Bu yüzden taarruz değil öğütme savaşı uyguluyor. Cephedeki her ay Avrupa sanayi kaybı, her yaptırım Avrupa enerji çöküşü, her erzak desteği ABD iç bölünmesi demek. Öğüten kim? Sonunda ayakta kalan. Rusya varoluş savaşı yürütüyor, Avrupa siyasi kariyer savaşı. Bu iki motivasyonun sonucu belli.

Rusya'nın yaklaşımı, Napolyon'dan beri değişmeyen bir gerçeğe dayanıyor: Savaşı harita değil, kapasite kazanır. Toprak bugün alınır, yarın kaybedilir; ama ordu bir kez tükendi mi, devletin iradesi de çöker. Moskova, kendi imkânlarını değil rakibinin imkânlarını tüketiyor. Bu nedenle Krainer, Batı'nın hâlâ anlamak istemediği son hükmü şöyle koyuyor:

"Bu savaşta kim daha fazla asker kaybettiğinin değil, kim hâlâ asker çıkarabildiğinin önemi var."

BÖLÜM XI: NEDEN BU DEĞİŞİM 100 YILDIR BEKLENİYORDU?

Xi Jinping, Mart 2023'te Moskova'dan ayrılırken Putin'e dönüp şu cümleyi söyledi: "**Son 100 yıldır görülmeyen değişimler geliyor; ve biz birlikte bu değişimleri yöneteceğiz**." Bu söz bir retorik değildi — tarihsel bir kırılmanın ilânıydı. Bu bölüm, makalenin temel tezini tarihsel zemine oturtuyor: 100 yıldır beklenen değişim, aslında 500 yıllık döngünün son faslıdır.

11.1 100 Yıl Önce Ne Oldu?

1919-1945 arasında dünya tamamıyla Anglo-Sakson hegemonyasına

kesin biçimde girdi: **ABD-İngiltere eksenli finans-güvenlik düzeni**. Sonrasında Bretton Woods, dolar hegemonyası, NATO kuruldu. Xi'nin kastettiği zaman aralığı tam da Anglo-merkezli yüzyılın başlangıcıdır. Versailles'tan NATO'ya, IMF'den Dünya Bankası'na uzanan bu yapı, dünya düzeninin koordinatlarını belirledi.

Bu dönemin en temel özelliği, gücün ilk kez küresel anlamda tek kutupta toplanmasıydı. 19. yüzyılda emperyal rekabet "çok merkezli" yaşanırken, 20. yüzyılın ortasında dünya iki savaşın yıkıntıları üzerinde Anglo-Amerikan blok tarafından yeniden tasarlandı. Avrupa'nın siyasetini Londra yönetti, ekonomisini Washington finanse etti, güvenliğini ise NATO üzerinden Pentagon kontrol etti. Bu yüzden Xi'nin "100 yıllık değişim" sözü, sadece bir tarih hatırlatması değil aynı zamanda mevcut düzenin doğum sertifikasına bir gönderme idi. O sertifikanın süresi doluyor.

11.2 Bu Düzen Neden Bitiyor?

Krainer'a göre bunun beş sebebi var:

- Birincisi, Avrupa merkezlilik ekonomik ve siyasi liderliğin Doğu'ya kaymasıyla çöktü.
- İkincisi, sınırsız serbest ticaretle üretim Güney'e kaçtı, Batı tüketimci kaldı.
- Üçüncüsü, finans hegemonyası SWIFT ve yaptırım silahıyla alternatif buldu.
- Dördüncüsü, jeopolitik hakimiyet NATO tehditleriyle Rusya'yı güçlendirdi.
- Beşincisi, küresel propaganda üstünlüğü medya tekelinin sahada yenilmesiyle bitti.

Bu yüzden Xi'nin sözündeki "değişim" Batı'dan Doğu'ya güç transferidir. Bu beş kırılma birlikte değerlendirildiğinde tablo nettir: Batı artık güç üreten bir merkez değil, tüketen bir merkeze dönüşmüştür. Kapital, nüfus, üretim, teknoloji ve hatta stratejik özgüven—hepsi sistematik olarak Asya'ya kayıyor. Avrupa'nın "model ülke" olma vasfı zayıflarken, Rusya ve Çin yalnızca alternatif değil; yeni normun kurucusu olarak yükseliyor. Krainer'a göre Batı düzeninin bitişi bir felaket değil, yeni bir merkezin doğuşudur: Avrasya.

11.3 "Birlikte Yöneteceğiz" Ne Demek?

Bu, ABD'yi dışlayan değil, ABD ile Rusya ve Çin arasında yeni denge arayan bir cümledir. Krainer'ın analizine göre bugünkü tablo şöyle: Rusya Avrasya güvenlik mimarisini kuruyor. Çin küresel ekonomik altyapıyı kuruyor. ABD, Trump dönemiyle içeriye dönüp paylaşılan liderlik arayabilir. Yani "dünya tek patronlu değil, ortak yönetimli" bir çağa giriyor.

11.4 Tarihsel Döngünün Anatomisi

1919-1925: Düzenin kuruluşu. Birinci Dünya Savaşı bitti, imparatorluklar devrildi, millet-devlet sistemi kuruldu, Atlantik hegemonyası başladı.

1945-1950: Düzenin tescili. ABD finansal ve askerî hegemon oldu, NATO kuruldu, Bretton Woods ile dolar imparatorluğu tesis edildi.

1991-2001: Çatlağın başlangıcı. Sovyetler çöktü, ABD zafer sarhoşluğuyla imparatorluk projelerine gömüldü, finans merkezli sahte refah üretildi, Çin yükselmeye başladı.

2008-2020: Krizin zirvesi. Finans krizi ABD liderliğine güveni çökertti. Avrupa "refah kıtası" sanrısından enerji bağımlılığına düştü. Çin ekonomik motor oldu. Rusya askerî yeniden doğuşa geçti. Pandemi küresel kontrol girişimi fiyaskoya döndü.

2022-2025: Çöküşün finali. Ukrayna savaşıyla NATO'nun ateş altında çürümesi, Avrupa'nın enerji ve teminat krizine mahkûm olması, ABD'nin Trump ile imparatorluktan çekilmesi, Rusya'nın sahada Batı'nın askerî itibarını bitirmesi, Çin'in sessizce merkeze yerleşmesi.

11.5 Ekonomik Sistemlerin Çatışması

Krainer, değişimin özünü ekonomik sistemler üzerinden de açıklıyor. İngiliz tipi serbest ticaret sistemi: Mallar ve sermaye "engelsiz" dolaşır. Ama bu düzen çevre ülkelerde yoksulluk, sürekli kriz ve savaş, merkezde ise finans gücüne bağlı bir siyasi oligarşi üretir. "Amerikan sistemi" ise 19. yüzyıl klasik formudur: Gümrük duvarları, ulusal sanayi ve üretim kapasitesini koruma, iç pazar inşası, altyapı yatırımları, devletin üretici rolü.

Tarihsel örnekler bunu doğruluyor: ABD 19. yüzyıl boyunca bu sistemle geri kolonilerden süper güce yükseldi. Almanya 1870'lerden itibaren "Amerikan sistemini" uygulayıp dönemin en güçlü ekonomisi hâline geldi. Rusya 1990'ların sonunda "enkaz" durumdan bugün PPP bazında dünyanın dördüncü ekonomisi seviyesine geldi. Çin son 40 yılda 850 milyon insanı yoksulluktan çıkarmış bir kalkınma hikâyesi yazdı.

Trump'ın sürekli vurguladığı "serbest ticaret" değil, "fair trade" (adil ticaret) söylemi bu kopuşun dilidir. Yani Xi'nin "100 yılın değişimi" dediği şey ABD'nin imparatorluk projesinden kopması, çok kutuplu, ulus-devlet temelli bir ekonomik-jeopolitik düzene yönelmesidir. Britanya tipi imparatorluk modeli bitiyor, yerini ulusal üretim ve adil ticaret eksenli bir mimari alıyor.

11.6 Kısa Özet: 100 Yılın Hesabı

1919-2025 arasındaki Avrupa merkezli 100 yıllık düzen, yerini Rusya-Çin-Türkiye'nin güvenlik-ekonomi-coğrafya ekseninde yükselen ve BRICS+ ile Küresel Güney'in geniş tabanını oluşturan Avrasya çağına

BRICS+ ile Küresel Güney'in geniş tabanını oluşturan Avrasya çağına bırakıyor. Sistem kendi ömrünü doldurdu ve değişim bekledi, birikti, gecikti ama kaçınılmazdı.

Yeni dönemin taşıyıcı kolonları **geniş bir Avrasya bileşeninden** oluşuyor:

· Rusya: **Güvenlik ve askerî omurga**

· Çin: **Üretim, teknolojik ve ekonomik omurga**

· Türkiye: **Coğrafi kilit taş, enerji geçidi, bölgesel veto gücü**

Bunun çevresinde **eksenin geniş halkası** var:

· **İran**: Enerji + asimetrik caydırıcılık

· **Hindistan** : Demografi + üretim kapasitesi

· **Güneydoğu Asya**: Tedarik zinciri + ekonomik büyüme potansiyeli

· **Orta Asya / Kafkasya**: Kara koridorlarının güvenliği

· **Afrika ve Latin Amerika**: Kaynak + yeni pazarlar

· **BRICS+ ve Küresel Güney**: Uluslararası meşruiyet ve pazar büyüklüğü

Bu dönüşüm bir gecede olmadı; 100 yıldır birikiyor ve şimdi kaçınılmaz hale geliyor.

Bu kırılma, yalnızca güç dengelerinin değişimi değildir: insanlığın ufkunu belirleyen paradigmanın değişimidir. Avrupa yüzyılı;

devletlerarası hukuk, küreselleşme, liberal değerler ve finans egemenliği üzerine kuruldu. Avrasya yüzyılı ise; üretim, egemenlik, enerji ve çok-merkezlilik üzerine yükselecek. Yani 100 yıllık hesabın nihai sonucu şudur:

Artık kimse Avrupa'yı takip etmiyor; herkes kendi yolunu çiziyor.

BÖLÜM XII: YENİ GÜVENLİK MİMARİSİ — TRUMP-MOSKOVA-PEKİN HATTI

Savaş Ukrayna'da bitecek ama barış Ukrayna'da kurulmayacak. Yeni güvenlik mimarisi Washington-Moskova-Pekin üçgeninde şekilleniyor. Krainer'ın sözleri bir gerçeği berraklaştırıyor: "Bu barış planını isteyenler güçlü, karşı çıkanlar ise kartlarını kaybetmiş zayıflar." Bu, 100 yıllık Atlantik güvenlik düzeninin çöküşü ve yeni Avrasya güvenlik sisteminin kuruluşudur.

12.1 ''28 Maddelik Barış'': Mimari Proje

Barış planı sadece savaşın bitişi değil: Avrupa'da kalıcı güvenlik modeli, Ukrayna'da tarafsızlık, Rusya'nın kırmızı çizgilerinin tescili, ABD-Rusya ortak yatırım fonu, yeni enerji ve ticaret koridorları. Bu, Soğuk Savaş sonrası düzenin fişini çekiyor: NATO'nun genişleme paradigması sona eriyor.

12.2 Saldırmazlık Yasası: NATO Söylemini Çökerten Madde

Planın en kritik maddesi: Rusya yasayla taahhüt edecek ki "Ukrayna'dan başka hiçbir ülkeye askerî saldırı yok." Bu ne anlama geliyor? Avrupa halkının korkusu bitiyor. Savaş çığırtkanlarının argümanı yok oluyor. NATO'nun varlık gerekçesi çöküyor. Bu madde Avrupa'nın savaş lobisine ölümcül darbe vuruyor.

12.3 Kazananlar ve Kaybedenler

ABD barışta kazanır: Altyapıda Ukrayna yeniden inşasında ana yüklenici, enerjide Doğu Avrupa pazarına ABD LNG girişi ve nükleer işbirliği, finansta ortak yatırım fonunun ana operatörü. ABD barıştan para kazanmayı hedefliyor. Bu imparatorluk aklı değil — devlet aklı. Rusya için zafer: Ukrayna'nın NATO hayali bitiyor, ABD ile eşit ortaklık kuruluyor. Rusya savaş kazananı değil barış kurucusu oluyor.

Çin için sessiz kazanç: Avrupa'da istikrar Kuşak-Yol'un batı ayağını çalıştırır. Rusya-ABD "ortaklığı" Küresel Güney'de yeni pazarlar açar. Enerji güvenliği Çin'in arz risklerini azaltır. Bu düzen ABD-Çin çatışmasını değil, ABD-Çin dengelenmesini üretiyor.

Kaybedenler kim? Avrupa savaş lobisi: NATO genişlemesi bitti. Finansal imparatorluk: Rus fonları ABD'ye kayıyor. Macron, Starmer, Merz: Savaşa yatırım yaptılar. Derin Atlantik: Avrasya'ya karşı strateji çöktü. Bu yüzden barışı sabotaj etmeye çalışıyorlar. Bu plan, Ukrayna'dan doğan Yeni Yalta Anlaşmasıdır: Blokların çatışarak değil paylaşarak dünyayı düzenlemesi. Neoconların rüyası bitti, Avrasya'nın çağı başladı.

BÖLÜM XIII: KÜRESEL GÜNEY'İN YÜKSELİŞİ

Krainer'ın analizlerinin arka planında gizli bir tektonik hareket var: Batı'nın hegemonik üstünlüğü zayıflarken, dünyanın geri kalanı — yani "Küresel Güney " sahneye çıkıyor. Bu bir "içtimai ayaklanma" değil; uzun zamandır bastırılmış ekonomik ve siyasi bir özgüvenin uyanışı. BRICS genişlemesi, dolar-dışı ticaret ağları, enerji merkezlerinin doğuya kayması, tüm bunlar sadece "alternatif" değil: yeni normu oluşturuyor.

13.1 Sayıların Gücü

Göstergeler çok çarpıcı: 2000'lerde küresel nüfusun yüzde 75'i Güney'deydi, 2025'te yüzde 80'i. GSYİH (PPP bazında) 2000'lerde yüzde 45 Güney'deydi, 2025'te yüzde 57'si. Kaynak ve enerji kontrolü yüzde 60'tan yüzde 70'in üzerine çıktı. Üretim kapasitesi yüzde 35'ten yüzde 50'nin üzerine yükseldi.

Bu dönüşümün **ekonomik sonuçları**:

- Küresel büyümenin **%70'i** artık Güney'de gerçekleşiyor
- Yeni doğrudan yatırımların **%60'ı** Güney'e yöneliyor
- Dünya bankacılığında **altına ve yerel paralara dayalı kredi sistemleri** yaygınlaşıyor

Jeopolitik sonuçları:

- NATO, küresel güvenlik kurumu olmaktan çıkıyor
- BRICS+, Afrika Birliği, ŞİÖ yeni güvenlik ağları oluşturuyor
- Siyasî meşruiyet "Batı değerlerinden" değil "kalkınma başarısından" besleniyor

Krainer'ın işaret ettiği gibi, refahın gelecekteki yeni adresi artık Paris-Londra hattı değil; **Şanghay-Delhi-Riyad-Ankara-São Paulo** eksenlidir.

13.2 Koloni Düzeninin Sonu

Batı'nın finans-emperyal modeli çöküyor çünkü emperyal sermaye Güney'in kaynaklarına dayanıyordu. O kaynaklar artık Batı'ya ucuz akmıyor. Batı üretim dışı, Güney üretim içi hale geldi. "Kuzey borçlanıyor, Güney yatırım yapıyor." Bu daha önce hiç görülmemiş bir tarih kırılmasıdır.

Bu dönüşümün en kritik sonucu, güç ilişkilerinin yön değiştirmesidir. Yüzyıllar boyunca Batı, Güney'in hammaddesini ucuz alıp mamulüne pahalı satarak sermaye birikimini sağladı; Güney, kendi kaynaklarının finansörü olamadı. Bugün tablo tersine döndü: Güney, kendi kaynaklarını işliyor; Batı ise borçla ayakta duruyor. Emperyalizm, artık finans üzerinden bile sürdürülemez hâle geldi. Krainer'a göre bu, "**koloninin efendiye dönüşmesi**" halidir: Kaynağı kontrol eden, geleceği kontrol eder.

13.3 Küresel Tüketici Patlaması

Sadece 2023 yılında yaklaşık 200 milyon insan yıllık **5.000 dolar gelir eşiğini aşarak** "ödenebilir gelire sahip tüketici sınıfına" katıldı. Bu, küresel talep havuzunu birkaç milyar kişiye doğru itiyor. Gelir artışı tüketim artışına, tüketim artışı yatırım artışına, yatırım artışı üretim artışına yol açıyor. Ekonomi merkezî değil çevresel bölgelerde genişliyor.

SWIFT ve Batı'nın finans tekelinden kopuş hızlandıkça girişimcinin önündeki bariyerler kalkıyor, Batı dışı ülkelerde üretim-ticaret için verimli zemin oluşuyor. Krainer'ın iyimser sonucu: "Bu, son yüzyıllarda görülmemiş bir küresel refah artışının habercisi. Yeni dünya düzeni, kalıcı savaşlar yerine kalıcı barış olasılığını güçlendiriyor."

BÖLÜM XIV: İKİ EKSENLİ YENİ DÜNYA

Dünya artık **ideolojiler** üzerinden değil; **güvenlik-finans-enerji eksenleri üzerinden** ayrışıyor. Önümüzde iki blok var ve herkes ister istemez bu çatışmanın konuşlandığı yere göre kader alıyor.

A Ekseni: Anglo-Atlantik İmparatorluk Artıkları

ABD-İngiltere-İsrail hattı: Sert askerî güç (NATO, nükleer şemsiye), finans-sigorta-SWIFT kontrolü, veri ve teknoloji tekeli, istikrarsızlık üzerinden yönetim — kaos üret, bağımlılığı artır. Takipçi arar: "Benim yanımda ol, güvenlik veririm."

B Ekseni: Avrasya Direniş ve Yeniden Kuruluş Bloğu

Rusya-Çin-İran-Venezuela-Kuzey Kore hattı: Enerji ve tedarik zinciri avantajı, dolar dışı ticaret, BRICS genişlemesi, asimetrik askerî kapasite (füze-İHA devrimi), istikrar arayışı — düzeni kur, paylaşarak yönet. Ortak arar: "Beraber kuralım, beraber kazanalım."

Bu Soğuk Savaş 2.0 değil. Çünkü ideoloji yok, çıkar var. İki kutup yok, çok merkez var. Tek hegemona başkaldırı değil, yeni hegemonya tasarımı var. Soru artık şudur: "Dünyanın merkezi nerede kurulacak?"

Bu iki eksenin çarpışması, "kim kime üstün gelir" mücadelesi değil; artık **kimin oyun kuracağı** meselesidir. Atlantik ekseni, 20. yüzyılın güç kodlarıyla hâlâ düzeni **askerî zorla** sürdürmeye çalışıyor. Avrasya ekseni ise 21. yüzyılın gerçeklerini **üretim, enerji ve coğrafya** üzerinden yeniden tanımlıyor. Bu nedenle Krainer'a göre tarih, ilk kez Batı dışındaki toplumların çıkarlarına göre yazılıyor. Çatışmanın nihai sonucu silahların menziline değil, kaynakların akış yönüne bağlı olacak. Ve bu akış hangi kıtadan başlıyorsa, 21. yüzyılın merkezi de orada kurulacaktır.

BÖLÜM XV: TÜRKİYE'NİN STRATEJİK KONUMU

Bu yeni dönemde Türkiye'nin önünde üç ihtimal var: Bağımlı kalıp çöküşün enkazında gömülmek, iki kutbun arasında savrulmak ve sürekli rehin olmak, ya da stratejik özerklikle yeni mimarinin kurucu ortağı olmak. Türkiye'nin önemi artık Batı'nın söylediklerinde değil, coğrafyanın dayattığı gerçeklikte. Krainer'ın analizlerinden çıkarılan sonuç şudur: Türkiye, Avrasya güvenlik mimarisinde kilit konumdadır. Türkiye'yi dışarıda bırakan düzenler kalıcı olamaz.

15.1 Veto Gücü ve Stratejik Konum

Türkiye'nin üç veto noktası var: Karadeniz'de Rusya-NATO dengesinin kilidi, Balkan koridorunda denge bozulursa tüm Avrupa'yı yakacak hat, Doğu Akdeniz'de enerji, ticaret ve İsrail güvenliği. Hiçbiri "opsiyonel" değil. Türkiye durduğunda dünya duruyor. Bu bir hediye değil — kartvizit.

15.2 Yeni Mimaride Türkiye'nin Rolü

Trump-Moskova hattının tasarladığı barışta Türkiye şu üç pozisyonda vazgeçilmez: Ukrayna garantörlüğünde Avrupa güvenliğinin sigortası, enerji lojistiğinde doğalgaz-nükleer-Doğu Akdeniz bağlantısı, sanayi-ticaret koridorunda Orta Koridor-Kuzey Irak-Körfez hattı. Sigorta şirketi değil, sigorta otoritesi.

15.3 Stratejik Öncelikler

Türkiye için beş temel stratejik öncelik:

- Birincisi, finansal egemenlik — SWIFT dışı işlem ve teminat üretimi.
- İkincisi, millî savunma özerkliği — radar-füze-komuta ağı tam bağımsız.

- Üçüncüsü, enerji merkezliği — LNG, nükleer ve TANAP'ın genişlemesi.
- Dördüncüsü, dijital-yapay zeka mimarisi — savaşın beyni Türkiye'de.
- Beşincisi, jeopolitik konuşlanma — Akdeniz-Balkan-Kafkas üçgeninde liderlik.

Bu liste kader planı değil, bir görev listesidir.

Türkiye'nin en büyük tehlikesi **düşman değil, kararsızlıktır**. "Bekleyelim görelim" tavrı fırsatların başkalarının olması demek. "Taraf seçelim" tavrı Türkiye'nin hedef olması demek. "Dengeyi biz kuralım" tavrı ise Türkiye'nin oyun kurması demek. Tarih şunu söylemekte: "Tereddüt eden devlet, başkalarının stratejisinin malzemesi olur."

16. SONUÇ- TARİH MASASINDA YERİNİ SEÇ

Bazen devletler tarih sahnesinden çekilir; bazen tarih sahne değiştirir ve devletler yerini yeniden bulmak zorunda kalır. Bugün olan tam budur. Atlantik çağının parıltılı vitrinleri çökerken, asırlık Avrupa egemenliği kendi iddiasının enkazı altında kalırken, Washington'un kavgaları dünyanın kaderini belirlerken dünya bir yol ayrımında: Bir yanda çürüyen imparatorluk, diğer yanda doğan Avrasya.

Krainer'ın analizleri bize şunu gösteriyor: Pandemiyle başlayan küresel kontrol girişimi çöktü. Ukrayna üzerinden Rusya'yı yıkma hesabı ters tepti. Avrupa kendi eliyle uyguladığı ambargolarla enerji ve teminat krizine sürüklendi. Washington'da Trump'ın geliştirdiği yeni ulusal kalkınma ekseni ile imparatorluğun "son muhafızları" arasındaki çatışma büyüyor. Ve aynı anda Avrasya uyanıyor: Moskova-Pekin hattı, savaşın perde arkasında yeni güvenlik ve ekonomi mimarisini adım adım kuruyor.

Xi Jinping'in "100 yılda görülmemiş değişimler" sözü artık tarihsel bir gerçeklik: **Anglo-Sakson merkezli yüzyıl bitiyor**, Avrasya merkezli yüzyıl başlıyor. Bu değişim ideolojik değil, yapısaldır. Güç tanımı değişiyor: Askerî üstünlükten üretim kapasitesine, finansal hegemonya'dan enerji kontrolüne. Ekonomik sistemler çatışması netleşiyor: Serbest ticaret emperyalizminden adil ticaret ve ulusalcı kalkınmalara geçiş.

Küresel Güney hızla yükseliyor. Sadece son birkaç yılda yüz milyonlarca insan yoksulluktan çıktı. BRICS genişliyor. Dolar tekeli kırılıyor. Batı ilk kez cezalandıramadığı bir dünya ile karşı karşıya. Bu tablo içinde Türkiye gerçekten tarihî bir kavşakta duruyor. Coğrafyası üç kıtayı, beş denizi, onlarca enerji hattını ve stratejik koridoru kesiyor. Genç ve dinamik nüfusu var. Savunma sanayisi bağımsızlık sigortası olmaya aday. Ama bu avantajlar kendiliğinden değere dönüşmez.

Tarih masası yeniden kuruluyor. Yerini seçmeyenler seyirci değil, menü olacak. Türkiye için gerçek şu: Masaya kendini yazamayan menüye yazılır. Bu defa tarih Türkiye'ye kurucu rol teklif ediyor. Soru basit ama kadersel: Bu tarihi mi izleriz, yoksa tarihin aktörü mü oluruz?

Bugün dünya düzeni yeniden yazılırken ülkeler ikiye ayrılıyor: kendi geleceğini yazanlar ve başkalarının geleceğinde dipnota dönüşenler. Avrasya'nın yükselişi yalnız diğer ülkelerin projesi değil, Ankara olmadan yarım kalacak bir jeopolitik dönüşüm. Türkiye bu denklemde tamamlayıcı değil, kurucu roldedir. Fakat bu rol, yalnızca stratejik irade, kurumsal akıl ve cesur dış politika ile anlam kazanabilir.

Tereddüt, Türkiye'nin en büyük düşmanıdır. Çünkü tereddüt eden devlet, başkasının hikâyesinde figüran olur. Cesaret ise kurucu milletlerin imzasıdır. Güç, coğrafyanın bize sunduğu değil; bu coğrafyaya söyletebildiğimizdir. Ve tam bugün, tarih bize sessizce fısıldıyor: "Türkiye, senin zamanın geliyor." Ama bu zaman kendiliğinden doğmayacak. Onu biz doğuracağız.

"Güçlü olmak yetmez; gücünü kullanacak iradeye sahip olmak gerekir."

Türkiye'nin esas kaderi, hangi ittifakta olduğuyla değil, hangi oyunu kurduğuyla belirlenecek.

8 Likes

8

Share

Discussion about this post

Comments Restacks

Write a comment...

Top Latest Discussions

Tarihin Sonu Değil, Avrupa'nın Sonu: Yenilmiş Kıtanın Anatomisi"

John Mearsheimer'ın “Avrupa’nın Karanlık Ufku” Tezi Üzerinden Yeni Küresel Düzenin Anatomisi

DEC 5, 2025 • MEHMET ALI GELIBOLU

44 3

DÜNYA SAVAŞA MI GİDİYOR, YOKSA PAYLAŞILIYOR MU?

Pierre-Antoine Plaquevent'in "Dünyanın Yeni Paylaşımı" Tezi Üzerine Stratejik Bir Okuma ve Değerlendirme

JAN 9 • MEHMET ALI GELIBOLU

20 1 1

Küresel Tapınak: Cihat, Teknokrasi ve Bilincin Kuşatılması

9 Kasım 2025, Vivian Kubrick-Alex Jones Röportajının Stratejik Anatomisi

NOV 12, 2025 • MEHMET ALI GELIBOLU

13

See all >

Ready for more?

Type your email... Subscribe

© 2026 Mehmet Ali Gelibolu · Privacy · Terms · Collection notice

Start your Substack Get the app

8